

Prepričajte se o kvaliteti Franckove kave!

PRAVLJICE.

Natisnila „Katoliška Tiskarna“ v Ljubljani.

K. k. Studienbibliothek Laibach

Inv. 030048253

Pravljica o šivilji in škarjicah.

Živela je v starih časih na nekem gradu mlada, nedolžna in zelo prijazna deklica Bogdanka. Bila je šivilja in služila pri grajski gospe. Nekega dne je ravno šivala v svoji tihi sobici, ki je imela eno majhno okence na vrt. Sama je bila, zato jo je začel dolgčas napadati, da si je imela dela črez glavo. No, ko je tako vbadala in vlekla, merila in rezala, prišlo ji je v glavo polno čudnih misli in želja. „Kaj, ko bi jaz imela take škarjice, da bi se jim samo reklo:

Škarjice, hrustalke,
Po rmeni mizi bežite,
Jopico mi vrežite!

pa da bi me slušale; če bi jim pa dejala:

Škarjice, hrustalke,
Zdaj se pa ustavite,
Zdaj pa v kot se spravite!

pa da bi se takoj ustavile, to bi bilo lepo!“ dejala je sama pri sebi, pa vendar tako, da jo je lahko slišal tudi kdo drugi. Kakor je to izgovorila, priletela je na vejico pred okencem drobna ptica in zapela:

„Oj Bogdanka,
Kar si prosila,
To si dobila!“

Ko je deklica to slišala, se je tako ustrašila, da se je zbodla v prstek. Medtem pa, ko si ga je obvezovala s platencem in belo nitjo, odletela je čudna ptičica. To je bilo Bogdanki žal, ko je ni več zagledala! Kako rada bi še enkrat čula tiste besede od drobne ptice. Toda ptičice ni bilo od nikoder več. „Čakaj,“ mislila si je deklica, „hočem pa vendarle poskusiti, kar je dejala ptičica!“ In hitro je zaščeбетala:

„Škarjice, hrustalke,
Po rmeni mizi bežite,
Jopico mi vrežite!“

In glej ga spačka! Škarjice-hrustalke so se vzdignile in jele rezati belo platno na mizi. Obračale so se hitro kakor kača in rezale tako natančno, da se deklica ni mogla prečuditi. In kadar je bilo ure-

zано vse platno na mizi, skočile so doli na škrinjo, da bi tudi tam pričeale svoje delo. Toda deklica jim je brzo zaklicala:

„Škarjice, hrustalke,
Zdaj se pa ustavite,
Zdaj pa v kot se spravite!“

In precej so bile pri miru in so ležale lepo v kotu in niti ganile se niso.

To pa to! si je mislila Bogdanka vsa srečna in vesela. Kaj bi ne bila! Zdaj ji ni bilo treba polovico toliko delati kot poprej. Ona je samo šivala, rezale so pa škarjice same. Tudi grajska gospa je bila odslej dosti bolj zadovoljna ž njo in kar načuditi se ni mogla, kako more Bogdanka obleko tako lepo natančno in vendar tako hitro narediti. Pride torej nekega dne k njej in reče: „Kako je to, moja ljuba Bogdanka, da zdaj vse tako natančno urežeš in tako hitro sešivaš, saj prej si potrebovala vedno več časa.“

„Seveda sem ga,“ odgovorila ji je deklica nedolžno, „saj prej pa tudi nisem imela takih škarjic.“

„Kakšnih škarjic?“ vpraša jo sedaj gospa radovedno. In Bogdanka ji vse pove po pravici, kako je prosila za take

škarjice, ki bi same rezale in kako jih je potem dobila. Nato hoče gospa videti te škarjice, kako režejo. Ko jih je pa enkrat videla, hoče jih dobiti na vsak način od deklice. In ko jih ne more ni izhuda ni izlepa izprositi, in Bogdanka tudi nobenega denarja noče sprejeti zanje, tedaj jo gospa spodi od grada, škarjice pa ji vzame.

Vsa žalostna in potrta je šla deklica z grada in objokavala svojo nesrečo. Pot jo je peljala skozi teman gozd. Ko tako hodi in hodi med visokim drevjem, kar zasliši hkrati nad seboj znano petje. Ozre se na kvišku, in koga zagleda? Na drobni vejici nad deklico zibala se je tista ptičica, ki se ji je bila nekdanj na oknu prikazala, otresala je z glavico in potem hitro zapela:

„Oj Bogdanka!
Kar si izgubila,
Boš nazaj dobila!“

In kakor je to zapela, pa je že ni bilo več na drevesu. Deva je pa šla nekoliko potolažena dalje po gozdu.

Medtem pa je šla grajska gospa vsa vesela v svojo sobo, kjer je imela

nakopičenih vse polno lepih oblek, pa tudi robe zanje. Hitro vzame škarjice iz žepa in jih postavi na mizo ter vzklikne :

„Škarjice, hrustalke,
Po rmeni mizi bežite,
Jopico mi zrežite!“

Škarjice pa so takoj ubogale in začele rezati jopice. Ker je namreč gospa rekla „zrežite“ nam, „urežite“, trgale so škarjice vso robo in obleko na drobne kosce. To se je gospa prestrašila! Hitro je začela misliti, kaj naj reče, da jih bo zopet ustavila, toda zastonj. Ni in ni si mogla tega domisliti. Škarjice so pa le škrtale in rezale. „Joj, joj,“ javkala je, „kaj bo z mojo obleko!“ In hitela je k škarjicam in jim poskušala iztrgati obleko, toda škarjice se nikakor niso dale odtrgati in so le dalje škrtale in rezale. Gospa je kar besnela in jih lovila po mizi, toda škarjice so se malo brigale za njen strah in njeno jezo. „Škrt, škrt“, so delale in zrezale skoro vso obleko, kar je je bilo v sobi. Ko pa ni bilo več obleke, spravile so se na dragoceni plašč in na v sobi se nahajajoče preproge, in jele sedaj rezati še to. Zdaj, zdaj je bila

ŠKARJICA REŽI.

še le gospa v strahu, kaj da bo. Kakor brezumna je letala po gradu in otresala hudobne škarjice, toda te se še zmenile niso za otresanje in so kar naprej in naprej rezale, da so leteli drobni kosčki od dragocenega plašča. Tu se spomni gospa v največji sili, da ve deklica za tiste besede, s katerimi se dajo ustaviti te škarjice.

Hitro, hitro se tedaj spusti za njo v gozd, da bi jo čimprej mogoče došla in se rešila nesrečnih škarjic.

Ko je tako letela več nego pol ure, zagleda slednjič ubogo deklico, tiho in žalostno korakajočo po slabem gozdnem potu. „Reši me, reši me, deklica, teh svojih škarjic, da mi ne porežejo še te obleke, ki jo imam na sebi, bogato te bodem poplačala!“ jela je vpiti za njo. Deklica se skoraj ni mogla vzdržati smeha, ko je videla svojo nekdanjo gospo vso obupano in razcapano, vendar pa je hitro vzkliknila:

„Škarjice, hrustalke,
Zdaj se brž ustavite,
In v moj žep se spravite!“

In res! Škarjice so se takoj ustavile, in v naslednjem trenutku jih je že imela presrečna deklica v svojem žepu.

Gospa je bila v hudi zadržgi in se ni vedela kam deti od sramote. Vendar pa se je hotela hvaležno pokazati in je ponujala deklici mošnjo cekinov in jo vabila, naj se zopet vrne. Toda deklica ni hotela niti denarja sprejeti, niti se ni hotela vrniti k lakomni gospe, ampak se je napotila na svoj dom, kjer si je s šivanko in čudotvornimi škarjicami toliko zaslužila, da je bila kmalu najbolj premožna deklica v vsej okolici. Pa ostala je vedno ponižna in bogoljubna ter je storila ljudem veliko dobrega, saj je imela s čim.

Legenda o skopulji z nogavico.

Takrat, ko sta hodila po svetu še sveti Peter in njegov tovariš sv. Pavel, živela je tam nekje v deveti deželi zelo, zelo skopa ženica Suholja. Za vsak krajcarček se je tresla, vsakega berača je odpodila od hiše. Kadar pa je zopet spravila do enega cekina, tedaj je pa šla, odvezala nogavico, ki jo je imela

vedno skrito pod zglavjem, in trepetaje in varno spustila vanjo novi cekin. Nekoč pa prideta sveti Peter in Pavel tudi mimo njene koče. Takrat pa je bila skopulja baš nekoliko bolna in je ležala na postelji. Silno se prestraši, ko zasliši trkanje odzunaj, in hoče hitro skriti svojo ljubo nogavico, toda v tem pa že vstopi sveti Peter in jo začne prositi za kak božji dar.

„Kje ga bom vzela!“ zagodrnja starka.

„Ali tudi nobenega kosčka kruha nimaš?“ povpraša jo Peter, „vedi, midva sva silno zdelana, kajti ves božji dan sva že na potu!“

„Tudi kruha nimam,“ zarenči staruha, „saj vesta, da bolezen vse požre.“

„Res je,“ pravi nato Peter žalosten, „bolezen vse požre, pa imaš morebiti vendar kaj drugega Glej, kaj pa imaš v tej nogavici?“

„Eh, to so same luskinе . . .“

„Same luskinе? Bog ti jih blagoslovi!“ pravi nato Peter in gre s svojim tovarišem.

Kakor sta svetnika odšla, zasmejala se je zvito hudobna starka, češ, pa sem vaju opeharila. In hitro je zopet razvezala

svojo ljubo nogavičico, da bi štela svetle cekinčke. Toda joj! V nogavičici ni bilo več cekinov, ampak same bele luskinе. Tako je lažnica sama sebe opeharila. Pravijo, da se ji je žalosti in strahu kar zvrtilo.

Pravljica o ubogi Terezinki.

Uboga Terezinka je bivala s svojo staro in bolno materjo v leseni koči konci neke vasi tam daleč, daleč. Bila je zelo dobra, postrežljiva in ponižna deklica. Vroče je ljubila svojo mamico in se trudila zanjo od ranega jutra do trde noči, da bi ji le mogla postreči s čim boljšim.

Zraven njihove koče je stala kapelica Matere božje, ki jo je vedno krasila in kitila s svežim poljskim cvetjem, kadarkoli se je vračala s polja domov. Ko gre nekega dne zopet po svoji navadi z jerbasom trave na glavi mimo bele kapelice, pride ji nasproti stara in slaba ženica ter jo prosi »vbogajme«.

Deklica hitro poseže v žep in ji da kos kruha, ki ji je ostal še od kosila. Potem pa pravi: »Kam pa greste, stara žena, tako pozno?« »»Ah, kaj vem,«« vzdihne ženica, »»ves svet je moj.«« »Pa pojdite z menoj,« pravi nato Terezinka, »bodete pa nocoj čez noč pri nas.« Stara žena se veselo nasmehne in gre za deklico. Ko prideta v koč, strese deklica travo v kot, starka pa jo prosi: »»Pusti, deklica, da izberem iz nje nekoliko marjetic.«« »Zakaj ne!« zasmee se deva, »kolikor hočete!« Tedaj je žena nabrala šopek belih marjetic in jih podala Terezinki, rekoč: »»Na, Terezinka, vzemi jih in jih vtakni v vodo, da ne zvenejo. Dala sem ti jih za plačilo, ker si tako dobra in postrežljiva. Nikari ne misli, da je majhen dar.«« Deklica se smehlja stari ženici, pa vendar noče starke razžaliti, vzame marjetice in jih vtakne v kozarec z vodo. Potem pa napravi ženici mehko ležišče in gre tudi sama spat. Ko se pa drugo jutro prebudi, zapazi precej, da starke ni več pod krovom. Vstala je gotovo še pred svitom in odšla. Toda drugo čudo je čakalo naše Terezinke. Ko

pride namreč h kozarcu z belimi marjeticami, kaj zagleda? ... Kroginkrog kozarca je bilo polno belih cekinčkov, a na stebelcih prikazovali so se že drugi cveti, ki so vidno rastli in se razcvitali. To je bila deklica vesela! Sedaj je lahko nakupila vsega potrebnega zase in za bolno mamico, in nič več se ji ni bilo treba tako hudo ubijati za vsakdanji kruhek kakor doslej, kajti marjetice so vsako jutro pognale nove cvetove; čez dan se razcvele, zvečer pa osule bele cekinčke. Tako je bila obilno poplačana dobra Terezinka.

Stric Matija.

Moj najboljši prijatelj, sosedov Jožek, je imel jako dobrega strica, z imenom Matija. Le-ta je prav pogosto tudi k nam zahajal. Če je le začel kaj pripovedovati, takoj smo ga vsi obkolili in prav verno poslušali. Bil je namreč lovec, in marsikatera izkušnja ga je tako izmodrila,

da ni skoro nikoli zastonj šel na lov. In zvečer je prihajal v našo hišo, ker sta bila z mojim očetom prijatelja. Kaj rad je povedal, kar je doživel čez dan. Otroci smo mu vse verjeli, le oče so včasih po njegovem odhodu pripomnili: »Danes se je pa Matiju malo pokadilo, to in to se mu je izpulilo.« Hoteli so reči, da je stric malo preveč sam do-dejal, da ne rečem — da se je zlagal.

Vsekako pa je povedal mnogo za-nimivega, da, toliko, da vsega več ne vem. Poslušala sva z bratcem odprtih ust, a vse le ni moglo v glavo. Nekaj se pa vendar še dobro spominjam, kar bode morebiti po godu tudi mladim bravcem, katere veseli živalstvo.

Nekega večera pride zopet stric Ma-tija k nam. V roki drži lisico, katero je ravnokar vjel v past. Ponosno jo za-žene v veži pod klop in gre v hišo. Veselja mu žari lice in nekoliko bahato reče; »Vendar sem jo ogoljufal, Dvoje kokoši mi je že spravila; sedaj jih ne bo več. Ravno vjela se je, ko pridem nocoj za hlev. Malo temno je bilo in rjavka je le bolj gledala v kokoši nego na past.«

»Ali krade lisica tudi kure?« vpraša sosedov Jožek, ki je medtem prišel v sobo za stricem.

»Da, da, in še na kak način! Če mi obljubite, da me do konca poslušate, vam povem, kako hodi tetka lisica h kuram v vas.«

»Da, da, da,« zavpijemo vsi v hiši.

»Dobro. Takoj vam razložim. Če namreč izve lisica za kake kokošine gredi, gre brž, ko se stori mrak, na mastno pečenko. Seveda v pohišje prav rada ne gre, ampak ima raje, če sede kokoši kje drugje, na kakem drevesu, kakor n. pr. pri Oreharju na hruški poleg hleva. Tiho se priplazi zvita žival do drevesa. Takoj začne hoditi okoli debla in išče dohoda do mesa. Ko pa vidi, da ni mogoče do gredi, sede najpreje ravno pod kokoši. Gobec vzdigne kvišku in poželjivo po pasje zalaja. Nato se pa začne sukati in vrteti pod drevesom in svetlo gleda navzgor. Kokoši se seveda zbude in prestrašene gledajo čudno vreteno. Ko lisica le vedno igra kolo, se kokoši zvrtili v glavi in — lop pade v nenasitljivo žrelo. — Da je temu res tako, ne more nihče tajiti, zakaj gledal

sem jo nekoč sam, a žal, nisem imel puške. Ko pa grem po orožje, mi odnese pete.«

»Skoro neverjetno je to,« rečejo naš oče.

»Kaj?« odreže se Matija. »Toliko let se že ukvarjam z divjačino, pa naj ne poznam lisičjih lastnosti! Da vidite, da še kaj vem o lisici, vam še nekaj povem o njej. Kajne, koliko trpi vaš pes poletu radi nadležnih bolh in na noben način se jih ne more iznebiti. A lisica ume bolje te živalice. Kadar jo namreč le-te preveč naganjajo in zbadajo in jih tetka ne more odsloviti, naj se še toliko praska, grize in valja, tedaj si izmisli pasja zver drugo zvi-jačo. Cvileč gre h kaki vodi in si izbere pripravno, dovolj globoko mesto. V gobec zgrabi šop mahu in gre kakor rak v vodo, a oprezno in prav počasi. Najpreje se rep pomoči v potok. Bolhe začutijo mokroto in se umikajo vedno naraščajoči vodi, dokler ne prilezejo na glavo in naposled na mah. Ko lisica vidi, da so hude živalice na mahu, izpusti šop in bolhe se odpeljejo po vodi. Zver pa zleze na suho prosta nadležnih mrčesov«.

»Ha, ha, ha. Ta je pa bosa!« posežejo naš oče Matija v besedo. »Kaj takega pa še nisem slišal.«

»Slišite ali ne,« odreže se Matija. »Meni je enako, če verjamete ali ne, a vi — reče na nas male kažoč — vi gotovo.«

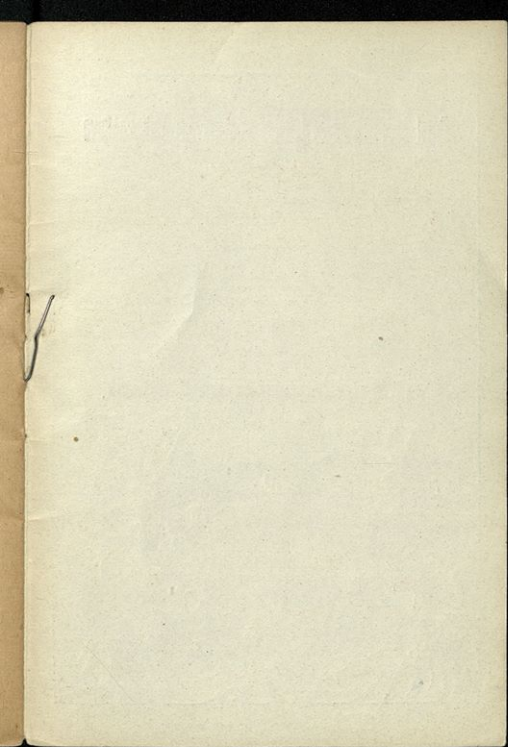
»Da, da,« se sliši iz raznih ust. A jaz ne rečem nič, ampak si zapomnim. — Kako pa vi, ali menite, da je res? — No, popolnoma neverjetno ni. Živali je zvita, in zvita so njena dela.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000513338

Prepričajte se o kvaliteti Franckove kave!

Pravi „**FRANCK**“ najboljši pridatek za kavo

Tovarniška znamka.

Pazite
na tovarniško znamko kavni mlinček.

Založili Henr. Francka sinovi.